



Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Saksordfører Lene Westgaard-Halle (Høyre)

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
			Martin Eggen	28.02.2018

Representantforslag om endringer i rovviltpolitikken, Representantforslag 86 S (2017 – 2018) – uttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening om kongeørn

I et representantforslag fra Marit Arnstad, Ole André Myhrvold, Sandra Borch, Geir Pollestad, Siv Mossleth og Emilie Enger Mehl, stortingsrepresentanter fra Senterpartiet (SP), foreslås det en rekke endringer i rovviltpolitikken. Forslag nr. 6 handler om kongeørn. Representantene ønsker en endring i rovviltforskriften slik at det kan åpnes for felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon.

Representantforslaget går ikke inn på hvordan de mener en slik praksis vil få ned tapene på beitedyr (rein og sau) forårsaket av kongeørn. Klima- og miljødepartementet gjennomførte i fjor høst en høring om endret forvaltning av kongeørn for prosjekt på Fosen og i Troms, der lignende forslag ble fremstilt. Vi viser til vårt høringssvar av 4. september 2017. Vi fant den gang ingen kunnskapsbaserte argumenter for endringer i vilkårene for skadefelling av kongeørn, ei heller hvordan slike endringer skal kunne sikre redusert kongeørnskade på beitedyr. Vi presiserte det viktige i at departementet anbefalte å legge stor vekt på andre tapsårsaker enn kongeørnskade, og at forebyggende tiltak måtte målrettes i forhold til slike tap. I den sammenheng må Stortinget merke seg de rapporterte resultater fra de såkalte «Tiltakspakkeprosjektene» på sau i Troms, presentert av Fylkesmannen i Troms på konferansen om beitedyr og rovviltproblematikk på Hamar 22.-23. januar 2018. Her er fokus i vesentlig grad satt på tiltak for å redusere andre tapsårsaker, og med en umiddelbar og betydelig tapsreducerende effekt. Her ble det konkludert med at kongeørna er en ubetydelig skadevolder på sau/lam, helt i tråd med dokumentasjonsmaterialet fra SNOs kadaverundersøkelser i Troms. Det må også være et viktig poeng å avvente resultater fra det igangsatte forskningsprosjektet på Fosen før det kan være aktuelt i å vurdere aktuelle tiltak på landsbasis. Sumeffekten av kongeørnskade på sau og lam i Norge slik det framgår av tilgjengelig dokumentasjonsmateriale (Organisert beitebruk, Rovbase) er mindre enn 2 % av totaltapet av dyr på utmarksbeite. For tamrein er tapstallet i størrelsesorden 4-6 % av totaltapet. I de få områdene med forhøyet tapsprosent må man få klarhet i de bakenforliggende årsakene til dette, da det ikke kan spores en rimelig sammenheng med tettheter i kongeørnbestanden.

Vi ber derfor Stortinget avvise representantforslaget, med følgende begrunnelse:

- Skadefelling av kongeørn må fortsatt være individrettet

Individrettet felling må fortsatt være et krav. Dette er i tråd med Stortingets føringer lagt til grunn i Innst. 335 S (2015–2016) «om tiltak for å redusere rovdyrproblemer for samisk reindrift», der det heter at målrettet skadefelling av kongeørn skal bidra til færre tap av beitedyr. Den eneste mulige målrettingen, som samtidig vil kunne gi umiddelbart opphør av slikt tap, er dagens krav om individrettet felling. Skadefellingsløyve forut for skade vil ikke være målretting av tiltak. Dagens lovgivning gir hjemmel for slike målrettede skadefellinger. Forutsetningen for målrettet skadefelling er at situasjonen er vurdert korrekt i forhold til om det er notorisk skadegjørende individer som forårsaker skadene. En praksis der man ikke tar ut rette individ vil ikke kunne bedre skadesituasjonen. Bakenforliggende årsaker (ulykker, sykdom, kondisjonssvikt) vil da fortsatt tiltrekke seg kongeørner, som da kan bli trigget til angrep på sårbare dyr.

De fleste kongeørntap av beitedyr forvoldes av ikke hekkende, ikke territorielle fugler og det kan derfor ikke forventes å ha sammenheng med bestandstetthet målt i territorier, noe som klart går fram av tilgjengelig kunnskap fra Norge. Merk at voksne par med kongeørner gjennom sin territorialitet er med på å redusere sjansen for at ikke territorielle fugler får ha tilhold i deres område. Det er spesielt viktig å merke seg at kondisjon og helsetilstand hos sau og rein åpenbart er den viktigste regulatoren for angrep fra kongeørn, noe Miljødirektoratet gjentatte ganger har poengtert. Dette må gjenspeiles i forbyggende tiltak.

- Endret praksis vil stride med Stortingets bestemmelser og internasjonale konvensjoner Skadefelling som ikke er individrettet vil med all sannsynlighet først og fremst ramme stasjonære kongeørner (= etablerte, territorielle hekkfugler) i et aktuelt område. Når konklusjonen nå er at den norske kongeørnbestanden er i nedgang som følge av ikke-bærekraftig reproduksjon de seinere åra, vil enhver felling av stasjonære fugler forsterke nedgangen. Det strider mot Stortingets vedtak om at det ikke skal gjøres bestandsreduserende tiltak.

Kongeørnas ungeproduksjon i Norge de senere årene har vært så lav at det ikke kompenseres for naturlig dødelighet. Bestanden er derfor i tilbakegang. I en slik situasjon vil enhver felling av kongeørner bli tillegg i tilbakegangen. Det vil også måtte komme i konflikt med gjeldende rett, både Bernkonvensjonen, i hvert fall hvis det ikke systematisk og målrettet har vært forsøkt annen tilfredsstillende løsning (forebyggende tiltak), og med nasjonalt regelverk og vedtak (Rovviltforliket).

Det er på sin plass å minne om at første og viktigste forvaltningstiltak for å sikre våre ørnerarter i relativt moderne tid var fredningsvedtaket i 1968. Fremdeles er og skal det være forvaltningsutgangspunktet for disse artene, nasjonalt og gjennom de internasjonale konvensjoner og avtaler Norge har sluttet seg til. Videre må norsk forvaltning være kunnskapsbasert, slik naturmangfoldlovens § 8 krever.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken,
generalsekretær

Alv Ottar Folkestad

Alv Ottar Folkestad
NOFs kongeørnekspert

KOPI:

Partienes stortingsgrupper
Næringskomiteen
Energi- og miljøkomiteen
Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet